

'Kennis, ambitie en inzet'

Ton Thissen

Wim van de Ven (56) is aardbeienkweker en exploiteert zijn bedrijf aan de Beerseweg 6 grenzend aan het industrieterrein 'De Scheper' in Oirschot. Op 11 april treffen we hem met een tiental anderen aan op een terrein buiten de aanvankelijk in het oog springende kas bezig met het inplanten van zich op zithoogte bevindende (bloem)bakken. Het zijn Elsanta's. Die bakken vormen stellingen. En die rijen zich aaneen tot zo'n 14 km. Het zijn de aardbeien van de koude grond.

Omdat we een afspraak hebben laat hij het werk aan de anderen over en staat hij ons te woord in de personeelskantine die met andere grotere ruimten het voorportaal vormt van een kas van 1 ha. groot. Die toch maar eerst bezocht om het gesprek daarna wat meer handen en voeten te geven.

Een hectare glas

Voor wie het niet gewend is, is het betreden van 10.000 m² glas een indrukwekkende ervaring. Temeer omdat de temperatuur, de luchtvochtigheid, het licht en de kleur je van het ene op het andere moment in een andere wereld brengen. Regenwoudachtig, maar dan wel gestructureerd, opgeruimd, clean. Een zee

zorgvuldig gecultiveerde natuur. Allemaal aardbeien. Allemaal Elsanta's. Op het eerste oog tamelijk een-tonig, maar dan staan we stil, lopen een rij in, begeven ons in de details. Spreei-installatie, bemestingsmechanisme, bladophoudsysteem, CO₂-regulering, meet- en regelinstrumentarium, het zit allemaal in en om, boven en onder de groene weelde van de planten verborgen. Je moet erop gewezen worden. Maar het is er wel en het moet er zijn om tot zulke grote en gezonde planten te komen, die de potten uitrijzen, de bladeren omhoog, de bloemstengels omlaag met daaraan de bloemen, de zich ontwikkelende vruchten en de bijna rijpe zomerkoningen, want dit kun je geen koninkjes meer noemen. En boven ons de geautomatiseerde ramen op de wind- en luwzijde die stilzwijgend maar perfect reageren op wat zich onder en boven hen afspeelt.

281

Bijen, wespen, hommels

Imkers als we zijn, speuren we naar bijen. We zoeken ze beneden maar ze staan boven. Zes 10-baks volken op stellingen boven het gewas. En ze vliegen. Duidelijk zichtbaar. Er zijn ook wespen. Sluipwespen, die we niet zien maar die er wel zijn, getuige de bakken met gras, waarop de grasluis vegeteert. Die is van groot

Wim van de Ven (r), uw verslaggever, de Elsanta's en de bijen. Foto: Ton Thissen.

belang voor de sluipwesp. Via de grasluis vermeerderd zich de sluipwesp, die vervolgens feilloos de (andere-soortige) luizen op het gewas weet te vinden.

Hommels worden ingezet tijdens de donkere periode van het jaar. Aan alles is gedacht. Gaat er dan nooit iets mis? Er gaat wel eens wat fout bij de bloemzetting in de winter en dat vind je hier en daar in een misvormde vrucht terug. En de bijen komen wel eens thuis met vreemd stuifmeel als ze op korte afstand van de kas op een perceeltje mosterd menen te moeten vliegen. Dat is een keer voorgekomen. Het was een kwestie van het loonbedrijf bellen dat het perceeltje onderploegde. De rest kan inderdaad met gebruikmaking van de huidige techniek redelijk goed in de hand gehouden worden. Wel altijd op en bij de tijd zijn en blijven, natuurlijk.

282

In de bovenste la

'Mijn vader was koeienboer. Hij vond zo'n dier boeiend. Ik vond een koe saai. Je kon er niet zoveel mee volgens mij. Via mijn broer kwam ik bij de tuinderij. Daar was van alles mogelijk, bv. 10 verschillende teelten. Op de tuinbouwschool waren die gewassen en nog veel meer al voorbij gekomen. In mijn verbeelding plaatste ik die in een ladekastje. Van meet af aan zat de aardbei bij mij in de bovenste la. Daar ben ik dan ook al gauw bij terecht gekomen. Eén teelt is simpeler maar ook moeilijker. Bij meerdere teelten moet je kennis hebben van meer planten; bij één teelt moet je heel veel meer kennis hebben van één plant; je moet er eigenlijk alles van weten'.

Als ik hem met zachte hand in de richting van de bestuiving dirigeer, zegt hij: 'In 1977 bouwde ik mijn eerste kas: radijs en aardbeien. Daar zag ik ook wel eens bijen op. Ze waren van een imker uit de directe omgeving. Ik merkte dat bijen en betere aardbeien met elkaar te maken hebben. We experimenteerden met bijen buiten, halfbuiten/halfbinnen en in de kas. Al doende leert men. Sinds een jaar of twaalf ben ik in contact met een imker wat verder weg. Hij zet jaarlijks bijen bij de aardbeien buiten en zes volken in de kas. Ik kan ze niet meer missen. Bijen zijn op mijn bedrijf niet meer weg te denken'.

Ambitie

Doorpratend over dit soort ervaringen en verworven kennis wuift hij ook veel weer weg: 'Natuurlijk is vak-kennis van groot belang en die spijkeren we ook voortdurend bij, maar de belangrijkste factoren zijn toch ambitie en inzet (power, zegt hij). Ook moet je feeling hebben met zo'n plant op de manier waarop mijn vader feeling had met koeien. Je moet bijvoor-

beeld beseffen dat er een evenwicht bestaat tussen blad- en wortelstelsel. Wat er onder de grond gaande is laat zich bovengronds zien. Feilloos. Concreet manifesteert zich die ambitie en inzet in het streven om op de 8 kg. aardbeien per m² het aantal 'tweeën' (2° keus) van 20% naar 5% te brengen. Als dat lukt dan is dat de kick die de ambitie gaande houdt. En ook het bedrijf, want daarin zit een fraai stukje meerwaarde. Daarvoor moet alles wel optimaal functioneren. Alles'.

Dus ook de bijen en imker die daar zorg voor draagt. Maar hoe kan een tuinder nou zeker zijn van de optimale staat van de bijen? Op de keeper beschouwd weet hij er zelf niet zoveel van, of misschien wel niks. 'Ik weet van bijen alleen dat ik ze hard nodig heb en daarom ben ik vooral geïnteresseerd in de imker. Ik heb een goeie. Hij heeft naast kennis (van bijen) ambitie en power. In die opzichten zijn wij sterk verwant. Samen proberen we het onderste uit de kan te halen. En als dat dreigt te mislukken, ga ik eerst bij mezelf te rade, want meestal ligt het aan de tuinder. Zoals bij dat mosterddveldje. Pas na een telefoontje met de imker weet je wat je over het hoofd hebt gezien. Zoiets overkomt me tegenwoordig niet meer. Daarvoor praten we meer dan genoeg met elkaar. Ik mag dan geen diepgaande kennis hebben omtrent bijen, als ik mijn zaken voor elkaar heb vliegen de bijen van mijn imker die zijn zaken voor elkaar heeft'.

Zo tuinder zo imker

Ik confronteer hem met de prijzen die imkers kunnen bedingen inzake bestuiving. 'Mijn imker kan vragen wat hij wil. Ik betaal hem ongezien. Ik weet er trouwens niks van. Hij stuurt de rekening en die wordt betaald'. Maar als deze imker nou eens niet meer wakker wordt? 'Dan komt er een andere met kennis, ambitie en power. Want dat blijft. Ik zie het als tuinder op korte afstand. Mijn zoon Joost heeft het ook weer en zo zal het in de imkerij ook wel gaan'.

Maar de imkerij vergrijsd en er zijn steeds meer hobby-imkers die zich aan bestuiving weinig gelegen laten liggen. Hoe moet dat dan straks? Van de Ven: 'Ik heb daar niet zo'n hard hoofd in. Mensen streven altijd naar meer kennis, zijn en blijven ondanks tegenslagen ambitieus en kunnen op grond daarvan veel tot stand brengen. Dat geldt in de tuinderij; het zal in de imkerij niet anders zijn. Mijn zoon Joost zal ongetwijfeld straks weer zijn imker vinden'.

Met een paar bakjes vers geplukte aardbeien gaan wij naar huis. We beginnen er onderweg al aan. Er zit geen enkel 'tweetje' bij en ze smaken naar meer.